

Sygn. akt: I C 441/18 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 sierpnia 2018 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR Robert Wysocki
Protokolant:	stażysta Karolina Ziółkowska

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2018 roku w Człuchowie

sprawy

z powództwa **B. (...) (...) z siedzibą w G.**

przeciwko D. J.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego D. J. na rzecz powoda B. (...) (...) z siedzibą w G. kwotę 285,70 zł (dwieście osiemdziesiąt pięć złotych siedemdziesiąt groszy) wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP tj. 10% w stosunku rocznym od dnia 20 lutego 2018 roku do dnia zapłaty, a w razie zmiany wysokości stopy kredytu lombardowego NBP – z odsetkami stanowiącymi czterokrotność wysokości tych odsetek, nie więcej jednak niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie,
- w pozostałym zakresie powództwo oddala,
- zasądza od pozwanego D. J. na rzecz powoda B. (...) (...) z siedzibą w G. kwotę 62,48 zł (sześćdziesiąt dwa złotych czterdzieści osiem groszy) tytułem kosztów procesu,
- wyroкови w pkt 1 i 3 nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Pobrano opłatę kancelaryjną

w kwocie zł – w znakach

opłaty sądowej naklejonych

na wniosku.

Sygn. akt I C 441/18 upr.

UZASADNIENIE

Powód B. (...) (...) z siedzibą w G. wniósł do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie przeciwko D. J. pozew o zapłatę kwoty 1449,62 zł. z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, ale

nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu – do rozpoznania w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż w dniu 24 marca 2014 roku pozwany zawarł z pierwotnym wierzycielem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę pożyczki nr (...), na podstawie której pozwany otrzymał określoną w umowie kwotę pieniężną, jednocześnie zobowiązując się do jej zwrotu na warunkach precyzyjnie określonych w przedmiotowej umowie. Pozwany nie wywiązał się jednak z warunków przedmiotowej umowy, w związku z czym niespłacona pozostała kwota należności głównej stała się wymagalna. Wierzyciel pierwotny wypowiedział umowę pismem ze skutkiem na dzień 5 października 2015 roku.

W dniu 21 grudnia 2016 na mocy umowy przelewu wierzytelności przedmiotowa wierzytelność została nabyta przez B. (...) (...) z siedzibą w G. od następcy prawnego (...) S.A. – (...) z siedzibą w W. (...). Powód podkreślił, iż na dochodzoną kwotę składają się: kwota 983,57 zł tytułem należności głównej, kwota 466,05 zł tytułem odsetek umownych za opóźnienie naliczonych przez powoda od kwoty należności głównej od dnia wymagalności roszczenia do dnia wniesienia powództwa.

Wobec stwierdzonego braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2018 roku wydanym w sprawie VI Nc- (...) Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin – Zachód w Lublinie przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego w Człuchowie.

Pozwany D. J., nie złożył odpowiedzi na pozew, pomimo prawidłowego wezwania i pouczenia o skutkach niestawiennictwa, nie stawiał się na termin rozprawy w dniu 28 sierpnia 2018 roku, nie złożył w niniejszej sprawie żadnych wyjaśnień, ani nie żądał przeprowadzenia rozprawy pod swoją nieobecność.

W dniu 28 sierpnia 2018 roku Sąd Rejonowy w Człuchowie wydał w sprawie wyrok zaoczny, w którym powództwo uwzględnił co do kwoty 285,70 zł, a w pozostałym zakresie oddalił.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 marca 2014 roku (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z pozwanym D. J. umowę pożyczki nr (...) na łączną kwotę 1767,18 zł, na okres 60 tygodni od daty wypłaty pożyczki. Pozwany zobowiązał się zwrócić kwotę pożyczki w terminach płatności określonych zgodnie z umową w terminie 60 tygodni.

dowód: umowa pożyczki z dnia 24 marca 2014 roku, k. 27A-27B.

Pozwany nie spłacał rat pożyczki w terminach wskazanych w umowie, w związku z czym wierzyciel pierwotny wypowiedział umowę ze skutkiem na dzień 5 października 2015 roku i pożyczka stała się z tym dniem w pozostałej niespłaconej części wymagalna.

dowód: wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego z dnia 20/02/2018r. k. 31

W dniu 21 grudnia 2016 roku (...) z siedzibą w W. (...) następcą prawnym (...) S.A. zawarł B. (...) (...) z siedzibą w G. umowę przelewu wierzytelności, w której jako przedmiot przelewu wymieniono m.in. wierzytelność przysługującą cedentowi przeciwko dłużnikowi D. J..

dowód: umowa przelewu wierzytelności wraz z załącznikami z dnia 21 grudnia 2015r. k. 28-29

Powód w dniu 25 stycznia 2017 roku wystosował do pozwanego zawiadomienie o nabyciu przysługującej (...) z siedzibą w W. (...) następcą prawnym (...) S.A. wierzytelności wobec pozwanego oraz wezwał go do zapłaty całkowitego zadłużenia w kwocie 1344,24 zł.

dowód: zawiadomienie o cesji wierzytelności z dnia 25 stycznia 2017 r. k. 24-27

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotowe powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W niniejszej sprawie pozwany D. J. nie stawiał się na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę, jak również nie wypowiedział się co do twierdzeń podnoszonych przez powoda w uzasadnieniu pozwu, zaistniały więc przesłanki z art. 339 § 1 k.p.c. do wydania wyroku zaocznego.

Stosownie do przepisu art. 339 § 1 i 2 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny, przyjmując za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. W judykaturze utrwalony został pogląd, który nie jest kwestionowany również w nauce, iż przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia Sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach (porównaj: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972r. III CRN 30/72, Legalis nr 16294, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 1999r. I CKU 176/97, Prok. I Pr. 1999 nr 9, poz. 30, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 1996r. I CRN 26/96, OSNC 1996 nr 7-8, poz. 108).

Sąd nie może przyjąć za prawdziwe twierdzeń powoda, jeżeli budzą one wątpliwości. W sformułowaniu art. 339 § 2 k.p.c. mowa jest o przyjęciu za prawdziwe twierdzeń powoda, jeżeli „nie budzą one uzasadnionych wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy”. Ocena zgodności z prawdą twierdzeń powoda następuje na podstawie materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy, w szczególności na tle innych twierdzeń powoda.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga fakt, iż to strona powodowa powinna udowodnić, że określona wierzycelność jej przysługuje, tym bardziej, że jako wierzyciel dochodzący zaspokojenia wierzycelności, powinien wykazać podstawę (źródło) zobowiązania pozwanego, jak i jego wysokość. Zgodnie bowiem z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi określone dla siebie skutki prawne, tym bardziej, że ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów. Sąd tylko wyjątkowo winien ingerować w przebieg postępowania dowodowego dopuszczając dowody z urzędu, które to uprawnienie wynika z treści przepisu art. 232 k.p.c. Zgodnie bowiem z przyjętą linią orzecznictwa obowiązek wskazania dowodów, potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża przede wszystkim strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 października 1996 r., III CKN 6/96, OSNC 1997/3/29).

Okoliczności przytoczone przez powoda w pozwie były zasadniczo bezsporne. Kwestią nie budzącą w niniejszej sprawie wątpliwości był fakt, iż powoda i pozwanego łączyła umowa pożyczki. Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Wątpliwości Sądu podczas analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego wzbudziły należności z tytułu opłat dodatkowych.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Ustawodawca wskazał w art. 385¹ § 3 k.c., że niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Jednocześnie stosownie do art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że

postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Oznacza to, że w znacznej liczbie przypadków ciężar dowodu będzie spoczywał na przedsiębiorcy udzielającym pożyczki.

O rażącym naruszeniu interesów konsumenta można mówić w sytuacji nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym, natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom będzie miało miejsce wtedy, gdy w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego partner konsumenta tworzy takie klauzule umowne, które godzą w równowagę kontraktową stosunku.

Ponadto należy wskazać, że zgodnie z art. 483 § 1 k.c. w przypadku nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego wykluczone jest zastrzeżenie kary umownej, która miałaby charakter odszkodowawczy. Funkcję odszkodowawczą pełnią bowiem w przypadku tego rodzaju zobowiązania odsetki za opóźnienie zastrzeżone na podstawie art. 481 § 1 k.c. (por. Marcin Lemkowski „Odsetki cywilnoprawne”, wyd. Wolter Kluwer Polska sp. z o.o., Warszawa 2007, str. 95 i n.). Wysokość odsetek jest natomiast limitowana treścią przepisu art. 359 § 2 1 k.c., który wprowadza maksymalną wysokość odsetek wynikających z czynności prawnych. Inne należności dochodzone z tytułu zawartej umowy kredytowej, w tym koszty upomnień, wezwań i opłat, powód winien wykazać, że zostały one rzeczywiście poniesione przez powoda bądź poprzedniego wierzyciela.

Zdaniem Sądu, dodatkowe koszty pożyczki obejmujące opłatę przygotowawczą, opłatę za obsługę pożyczki w domu zostały określone na zawyżonym, niezajdującym żadnego uzasadnienia, poziomie. Opłaty te zostały ustalone w stałej zryczałtowanej kwocie, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy pożyczki i skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony powodowej. Wprowadzenie przez powoda opłat w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes pozwanego jako konsumenta, stanowiło bowiem dodatkową karę umowną za nienależyte wykonanie umowy.

Zapisy umowy pożyczki przewidujące obowiązek ponoszenia dodatkowych opłat są również sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Wprawdzie wysokość opłaty przygotowawczej oraz opłaty za obsługę pożyczki w domu została ustalona umową pożyczki, a pozwany, składając podpis pod umową, zgodził się na ich ponoszenie, to jednak swoboda umów nie jest całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. Zgodnie z art. 353¹ k.p.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego.

Analizując zasadność poszczególnych opłat dodatkowych, należy zauważyć, że strona powodowa nie wykazała w toku niniejszego postępowania dwóch okoliczności – po pierwsze, aby opłaty te były rzeczywiście niezbędne z punktu widzenia realizacji obowiązków umowy pożyczki, a po drugie, że poniosła je w wysokości wskazanej w umowie pożyczki. Opłata przygotowawcza miała służyć pokryciu poniesionych przez pożyczkodawcę kosztów czynności związanych z przygotowaniem umowy pożyczki, do których przykładowo należały koszty obsługi dostarczenia i podpisania umowy u klienta oraz badanie zdolności klienta do spłaty pożyczki. Powód nie podał nawet, czy i ewentualnie w jaki sposób zweryfikował zdolność kredytową strony pozwanej ani nie wskazał, że poniósł z tego tytułu jakiegokolwiek wydatki. W ocenie Sądu, nie można w tym zakresie opierać się wyłącznie na twierdzeniach powoda i samym zapisie umownym.

Wątpliwości Sądu budziła również możliwość obciążenia pozwanego kosztami ubezpieczenia w kwocie 144,00 zł, przy kwocie pożyczki 900,00 zł. Należność ta wynosiła bowiem 16% kwoty udzielonej pożyczki. Biorąc pod uwagę okoliczności objęcia pozwanego tą umową: obowiązkowe jej zawarcie przy umowie pożyczki, brak w treści umowy pożyczki szczegółowych informacji o treści ubezpieczenia, brak ekonomicznego uzasadnienia objęcia pozwanego tym ubezpieczeniem oraz wysokość pobranej składki należy uznać, iż ubezpieczenie to miało fikcyjny charakter, a jego zawarcie służyło w istocie obejściu przepisów o odsetkach maksymalnych. Postanowienia te nakładały bowiem na pozwanego obowiązek spełnienia rażąco wysokiego świadczenia, nie służącego w rzeczywistości tym celom, jakie wskazywała druga strona umowy. Wysokość składki, zwłaszcza w stosunku do wysokości pożyczki, okresu

obowiązki umowy i wysokości ewentualnego świadczenia ubezpieczyciela, a także ponoszonego przez niego ryzyka, świadczy również o pozorności zawartej umowy.

Istotne jest przy tym, że pozwany zobowiązał się zwrócić pożyczkę w 60 tygodniowych równych ratach w kwocie 29,46 zł przy czym ostaną ratą została ustalona na kwotę 29,04 zł.. Opłata przygotowawcza rozłożona proporcjonalnie do liczby rat pożyczki i uiszczana częściowo z każdą ratą. Wspomniana opłata wynosiła łącznie 146,16 zł. Ponadto wierzyciel pierwotny określił w umowie opłatę za obsługę pożyczki w domu na kwotę 462,60 zł, koszt ubezpieczenia na kwotę 144,00 zł oraz odsetki w wysokości 16% w kwocie 114,42 zł. Zestawienie powyższych danych jednoznacznie pokazuje, że dodatkowe opłaty obciążające pozwanego za wyjątkiem odsetek umownych stanowią ok. 84% kapitału pożyczki. Zastrzeżenie konieczności ich zapłaty, niezależnie od konieczności uiszczenia samych odsetek, a także odsetek na wypadek np. nieterminowej spłaty zadłużenia, stanowi dla pozwanego, dodatkową karę umowną, która jak powyżej wskazano jest niedopuszczalna w świadczeniach pieniężnych. Rzeczywista stopa oprocentowania drastycznie przekracza wysokość odsetek maksymalnych. Już zapis ten pozwalał na uznanie, że umowa w tej części była nieważna w oparciu o art. 58 §1 i 3 k.c.

Mając na uwadze powyższe rozważania, w ocenie Sądu zasadnym było uznać żądanie pozwu w zakresie kwoty 285,70 zł z tytułu niespłaconych rat kapitałowych oraz skapitalizowanych odsetek naliczonych od dnia 5 października 2015 roku do dnia 19 lutego 2018 roku.

W pozostałym zakresie tj. w zakresie kwoty 752,76 zł, na którą składały się opłata przygotowawcza w kwocie 104,40 zł, dodatkowa opłata przygotowawcza w kwocie 41,76 zł, opłata za obsługę pożyczki w domu w kwocie 462,60 zł oraz koszt ubezpieczenia w kwocie 144,00 zł - powództwo podlegało oddaleniu jako bezpodstawne.

O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 482 § 1 k.c., uwzględniając w tym zakresie żądanie pozwu.

O kosztach procesu sąd orzekł zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów, wyrażoną w treści art. 100 k.p.c. Do kosztów poniesionych przez stronę powodową zaliczono: opłatę sądową od pozwu w wysokości 30,00 zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 270,00 zł – zgodnie z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.), oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł, łącznie kwotę 317,00 zł. Wobec faktu, iż powództwo zostało uwzględnione w części, pozwany został zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda kwoty 62,48 zł. – stosownie do wyniku sprawy.

W myśl art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd z urzędu nadaje wyrokowi zaocznemu uwzględniającemu powództwo rygor natychmiastowej wykonalności.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd nadał wydanemu wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie punktu 1 i 3.